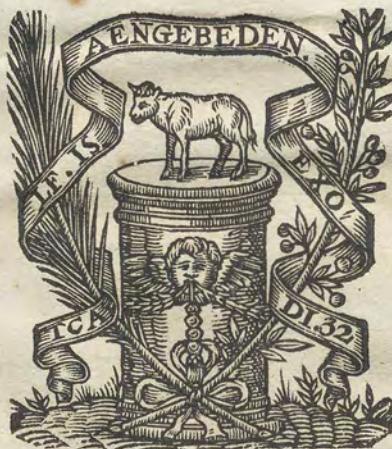

Clare ontdeckingh der dwaesheydt / der ghener die haer tegenwoordigh laten noemen Floristen.

Gestelt in forme van t'samensprekinge tusschen
de Bloemen ende Flora, d'eeene haer klachten doende/
ende d'ander antwoordende. Met annotatien op
de kant tot verclaringhe van't gene sy te samen han-
delen.

TOT HOORN,

Door Zacharias Cornelisz. Boeckverkooper op de
Nieuwestraet in den Liesveltschen Wybel
Anno 1636.

❖ **Ontdeckinghe der
dwaesheydt der Floristen.**

De Bloemen.

Flora schoon Goddin / aenhoort ons dzoebeklacht/
Siet hoe wþ heden sijn/verworpē en veracht:
Siet hoe men ons verjaecht / en wreed'lyck
siet verbolghen. (volgen)

Wat hebben wþ gedaen? datmen dus is ver-
om ons te roepen upt/upt Thurn/upt Hof/upt Velt/
Daer wþ met groot vermaeck/ eerst waren in gestelt.
Wþ b Roosjes wit en root/wþ Lelien soetgeurich/
Wþ Acoleyen schoon/welrieckend' en coleurich/
Wþ Magdaliefjens soet/ghespenckeld' rood'/en witt'/
Men gunt ons langher niet een hoercken tot besit
In der Floristen thurn/ oft soo sy willen heten/
Wþ Angelieren schoon / wþ worden wech ghesmeten.
Is dit nu onsen danck/voor al ons dienst en blijft?
Dooz al ons soet vermaeck ghedaen so langhen tijdt?
Wþ Croon Imperiael, men plach ons groot te achten/
Doch nau'lyck moghen wþ een etmael nu vernachten
Dooz 'tgrouwelijck verbolgh/uptroepingh/en uptbannē
Van dees' Floristen (och wat segh ick) 'tsyn Tyrannen.

a Flora eerst een
hoere sijnde werdt
naaels by den
Homepijn de
Goddinne des ghe-
was ghenoemt/ en
met groote pom-
perje en uptne-
mende darelheyt
saerlycke van heil-
lieden ghevierd.
Daer lynder oock
noch andere ghe-
weest als Segetia,
Proserpina, Matu-
ra, &c. Maer dese
is insonderheit de
bloemen of het
bloeysel toe gheey-
ghent. August: ci-
vit: dei. Lib. 4.

Cap. 8. Bijb. der
nat: Cap. 23. Ende
overmits dat de
teghenwoordighe
Floristen haers
naems met groot
ghenoeghen aeme-
men/soo werdt de
selve allier spree-
kende in ghevoert
als een Patronesse
haerder Discipulē.
b Onder dese
volghende namen
worden hier aller-

Ontdeckingh der dwaef heyt

lex hof bloemken s
verhaen/ als niet
woordich sijne alle
namen te citeren.

c Phalaris was
reien grooten Tp-
rat/ de welcke om
tijdtzettinghe sijn
ondersaten. C. 2. uiz
riscerde gelick
Dominianus de
vlieghen.

d De grote dars-
telheyt die niet de
Tulpen bedreven
woer mocht wel ee
voorbode sijn van
grooten toeconen-
de straffen.

e Christus voert
de Lelyen tot een
Exempel in/om de
Giericheyt te voe-
ren/maer de Flori-
ken gebrycken de
Tulpen tot een
voetsel van de gie-
richete en onversa-
deliche gelsucht/
'welck malcander
contraarieert.

'Tis hier een neuw wijs geckt/ 'tis daer een dartel wulp/
Wt malle sinn'lyckheyt van nieuw ghebonden Tulp
'Tschiint dats' ijt qua genucht c Phalari wegen wand'le/
Om met een wreede hant/ ons schand'lyc te mishand'le.
'Csy dat de giericheydt/of nydicheydt hun pozt/
Sy beynsen ilwe minn'/daer't haer nochtans niet schozt.
Och Flora siet doch neer op die uws naems beroemen/
Ten sy ghy dooghen wilt den onderganck der bloemen/
En oock met een u eer/u naem/en al gheschent/
Straft u discipels valsche / van welck'u niemant kent/
Oft soo ghy niet en doet een welverdiende wraake/
Te doen een hoogher klacht / hebben wy dan oorsaecke/
Aen d' alderopperst/die ons eerstmael heeft gheplant.
Begint hy eens te d'laen/niemant ontvliet sijn handt/
Hy heeft ons bloemkens self/lang voorz de Tulp gepresen/
Sijn vaderlycke e sorgh' dooz ons schoonheypdt bewesen/
Tonrecht men ons verwozt/ t'onrecht men ons benyt/
En met ontsinn'ghe drift achter de haghe smijt.
Het is der rotten vier/ 'welck misschien haest sal sterben/
Offsoo't noch langher duert/sijn meester sal verderben.

Flora.

Wel kinderen,hoe dus hoe sijt ghy dus ontstelt?
Ist niet vergeefische moeyt,dat ghy u selfs so quelt?
Ist u niet even veel,waer door men my gaet eerern?
Ofsoeckt ghy door u self,u eyghen lof te meerden.
Benijt ghy,dat de Tulp u suster wordt bemint?
Denckt dat elck heeft sijn tijdt, eer hadmen u gesint.
Mijn lof blijft evenwel,niemant sal my die nemen.
Oft soeckt ghy soo mijn hert,van mijn Dienaers t'ontvremen,
Die nu soo neerstich sijn tot mijner offerhandt?
Siet ghy f d'eertempels niet,so hier en daer in't Landt?
Siet eens haer bycomst' net,op soo gesette tijden,
Al waer men niet en doet,dan mijnen naem belijden.
Sy hebben gheen verdriet in deel' s vergaringh schoon,
Die edel Tulp soet,spant daer in't hert de Croon,
Ter eeren mijnes naems,'tis al Flora, Flora,
Hemelische Coningin danck moet ghy hebben,ja,

der Floristen.

5

Ons herten vreuchdt en liefd', oorsaeck van onse Feesten,
O Bloemkens dat ghy wist den yver deser Geesten,
Met wat eerbiedicheyt s'uytbreiden mijnen lof,
Gh'en soudt haer nimmermeer uytscelden alsoo grof.
't Sijn gheen tyrannen, maer het sijn voorwaer *Floristen*,
Bemint ghy mijnen naem, staet af met haer te twisten,
Verkleint mijn Dienaers niet, die by na 'theele landt
My maecken onderdaen, met uytgherechte handt.
Waer vintmen ergens k' cluys', waer vintmen school of kercken
Met yver soo vervult, als 'thert van mijne klercken,
En dit al door de *Tulp*, hoe seer het u oock deert,
Noyt was ick door u dienst (*O Bloemkens*) soo ghe-eert.
Soud' ick u vallen by, o neen, ick moet mijn knechten
Voorschreecken, en haer eer, en sy de mijnn' oprechten.

driet/want men drucht daer om niet/en men kryght noch ghelyc toe/ overmits de overvloedighe wijnkoopen dieder ballen. *O ghelycksalighen* won voor 't lees! ten is dan gheen wonder dat deseit toeloop noch vermeerdert / want sy noch hier en boven aengedaen sijnde met de hope van rijk te worden/ werden als met eenen gulden Angel ghehanghen/en op't landt gheslext.

h De Religie en heeft regheinwoerdigh soo groten kracht niet in de herten van vele als de Tulp, want om der zielien verbeteringh gaet het seer slaverigh toe alsmen twee ure in een weesk daer toe uytshicken sal/maer om de handelingh van de Tulp kunnen wel driemael in een weesk van na middaechs ren vier ure tot in de middernacht sitte/ sonder enigh ver-

De Bloemen.

O Flora Moeder siet/wy mercken uwen sin/
Ghy meprt (eplaes) dat sy uyt ongevalsche minn'
Vaendoen dese eer/ en daerom *Tulp* aencleven.
Indien dit alsoo waer/men mochte reden gheven.
Waerom ist dat sy dan ons toonen sulcken haet?
Behoozen wy oock niet tot lof van uwen staet?
Hebbent sy Flora lief/waerom niet ons haer kinder?
Heeft *Tulpa* heerlychhept/ seght: waer in sijn wy minder?
Sijn wy 'toudt ciersel niet van uwen bloemen hoedt?
Wat is haer k' *Privileg* die haer beminnen doet?
Istoudtheypdt: neen, wat dan? ist soeticheypdt van roken?
Och verr' van daer/dien roem heeft haer alrijt ontbroke,
Wat heeft sy voor virtuut/is sy *Medecinael*?
Gheensins: wat dan? S'is schoon/dit isset alteael.
Maer hebben wy dit niet/ *Flora*, durft ghy dit seggen/
So meucht ghy ons cieraet van uwen hoet wel legghen
Daer meed' u hoofst tot noch soo heerlyck is ghekroont.
Maer neen/ghy weet dit self/twaer u met spot gehoont.
En wat s' haer schoonhept noch/waerom sy is verheven?

i De Poeten
verciereli Flora
met eenen hoet oft
trans van bloemei
t'samen ghebloch-
ten/ waer onder de
Tulpa niet gebou-
den en wort/bewij-
sende haer ionchep-
of ongeachtheypdt.
k Men kan niet
weten waerom
dat de Tulp so on-
matig bemint
wort/bewijst in
meest alle eyghen-
schappen minder
is dan ander bloe-
men/ ten ware om
de mal sumelijc-
heypdt van eenighe
veranderlike co-
leuren/ daer noch/
trans alle ander

A iii

A st

dunghen om haer bestandicheyt ge-
prezen worden/
waer ure dat blijkt datret een pure sotheypdt is/
van Gode toeghe-
laten om de dwaes-
heydt der menschen te openbaruen.

¹ Plinius sept dat het Camelion hem selven wonderlyck van verwen veranderende dat het ghemeynelyck die verwen aan hem neemt/ van de vli-
ghen die hem naest gheleghen sijn/ her leest sonder eten oft drincken alleen by de Locht Plin. Lib. 2. Cap. 33. m Protheus veranderde hem in menigerley en verscherpen ghehaerten/ so datse bedoghen wt quamen die hem wilden grijpen/ Ovid. in Metamorph. Lib. 8. Desghelycks doet oock de Tulp, wante door haer veranderinghe inelich mensche bedrieght,

I si om haer veelderley en onbestandich weven/
Ghelyck ¹ t Camelion sijn verwen dijk verschiet/
Soo dat men nau en weet/of men wat heeft oft niet?
Of ghelyck ^m Protheus hem menichmael verstellet/
En anders niet en doet dan die hem soeken quellent/
Scheppende sijn ghenucht' dat hyse so bedziecht:
O neen Flora, o neen/sijt so mal niet ghewieght/
Dat Tulpa om haer deucht van elck een is beminnet/
En dat men boven ons tot haer dus is gesinnet
Die reuck noch smaeck en heeft/noch ooc bestandicheyt/
Tis al wat anders/jae't/wat anders daer't op dreyt.
Met gebet wel de naem va bloem-liefd'/ maer de daet// is
En vast getupgh dat dit niet anders dan een pzaet// is.

Flora.

Kinders, ghy spreect als die met passi sijt vervult,
Ghy siet hoe dat ick werd' van yder in ghehult,
Van yder een ghedient, so haest en heeft ⁿ aurora
Haer peerden inghespant, men spreeckt terstont van Flora,
Men koppelt stracks by een, o het hart is by de Tulp.
Ten is niet hier en daer een onbedreven wulp,
Die niet en weet wat doen om sijnen tijdt belfeden,
Maer mannen deftich, grijs, met goet verstant en reden:
D'een laet sijn ^p handwerk staen, d'ander sijn Coopmanschap,
Ia selfs d'Religie werdt gheacht als ydel klap,
Hooft breeckingh sonder endt, q niet weerdich om doorsoeken.
Die eertijds hadden sin, in schildery, in boecken,
In wetenschappen groot, dat is nu al ghedaen,
Sy sien niet liever dan een Tulpa voor haer staen.
En op dat' na haer doodt gheensins en sy vergheten
Soo werdt sy ghepinceelt en neerstich afghemeten,
Haer breet', haer langhd', haer streep, haer vlamme en haer kleur
So houdtmen in den sin, altijd een nieuwe fleur
Van dese schoone bloem, r die Gout noch Diamanten
En mach geleken sijn int hooft van mijn Calanten.

Is dat

der Floristen.

Is dat niet groote liefd', is dat niet groote minn'
Tot my en tot mijn bloem, die als een Coningin
Met buyghen word' ghe-eert, en eerbiedich ghehandelt,
Wanneermense besiet, en in den thuyn omwandelt,
Gout werdt gheacht als dreck, ghesteenten sijn als niet,
Want teghen yder aes men vijftich weghen siet,
Men klimt van een tot thien, van thien tot hondert,, op,
'Tsijn duysenden terstont, schiet niet verwondert,, op,
Want voor een boll' of twee wel twaalf morghen lants
Men ongheleyscht uytbiedt van mannen vol verstant,
Soo is het hert bevlamt met *Tulp-vlammen* vierigh:
Daerom kind'ren ghy doolt, en spreect al t'onmanierich,
Als ghy de *Tulp* acht kleen, en haer lief hebbers schelt
Voor breyneloos, of dat haer hert yet anders quelt.

ken haer onschult datse dit doen om haer bzoortwinninge te boozderen/ andere nochtans eenen goeden middel hebbende om rijckelijck haer te gheneren/ gheven wel te kennen datse dooz gericheydt oft curieuze sunneleijchepdt ghegeven worden tot desen handel/ die een verderf is van alle goede oeffeninghen.

Het werdt van den Histoyr schrijvers booz een groot wonder aenghekeert/ datter eenen Paus was wpt wiens myter ghevallen is eenen carbonkelsteen van ses duysent gulden weert / willende daer mede te verstaen gheuen den grooten pracht deser Paus/ maer hoe heel te meer moet men hem nu bewonderen/ dat men booz een bol van een Tulp, die met de Cauwoerde van Jonas in eenen nacht kan verdozen worden meer dan drie duysent gulden uplooft/ da dat men eenighe deser bollen berkoopt het aes booz 4.5.6. oft meer guldens/ daer het goudt gheen dubbel turker weert en is/ ende noch en ist nauwelijck ghenoch na d' opinie van de Floristen, want so langhe alsser sulcke ghebonde worden die meer gheven willen/ soa sullenre meer onfanghen/ want de gericheydt en heeft mate nach eynde.

To weten een statelingh in de nieughedijcte Schermer/ den Apostel mach wel segghen: dat de ghens die rijk willen worden/ in veel sotte begheerlijcheden berballen/ want wat isser sotter/ dan sulcken schoonen partye landts daer jaerlijcks ettelijke lasten loozens op kommen wassen/ te gheuen booz een stinckende Tulp (soo eenighe segghen datse staanck by haer heeft) daer anders niet van te verwachten en staet dat het curieuze ooghe te verbullen met eenighe ghevalde strepen/ die na comen geboort worden van eenich konstich Schilder/ maer het darrele oogh en hout hem daer mede niet te bzeden.

De bloemen.

Het is ons wel bekent/wij weten dattet waer//is/
Haer neerstichepdt en blijt ghenoechsaem openbaer//is/
Hoe dat sp dach en nacht/ Somers en Winters lanck
Studeren in de Tulp, in Thurn/ oft op bierbanck/
In d' eerelijcke kroegh by Winters avontstonden/
Daer werdt den Wan-Florist by syng gelijck gebonden.
Al heeft hy gheen verstant/het magh al in de ringh/
Alsser maer stryckghelt is/ oft eenich sing bedingh.
Soud' dit wpt liefde sijn van bloemen of van crunden?
Och neen/ moeder Flora, men cant ons niet beduppen:

Maer

De dier tijden
des jaers gaen
niet de handelinge
van de Tulpen
deur/ want in de
Lente is men be-
sich met seer neer-
stich inde Thurnen
te lopen te verlang-
hen en te kicken
hoe daer haer o-
penbare fallen/de
knoppen en blijven
niet ongekruist van
plukken en verkeert
om daer wpt de

toekomende colen-
 en te oordeelen/ o-
 pen sijnde/ so heeft
 men groot plasyer/
 met deseue te aen-
 schouwen/ die wel
 dese breucht niet
 veel meer dan een
 maent en duert. In
 de Somer brengt
 men den tijdt wech
 niet de bollen uit
 de eerd/ te nemen/
 malkander toe te
 weghen/ de agh-
 balen bladen hier
 en daer te laten sie/
 hoedanich dat haer
 couleur geweest is/
 de kreakele te steken/
 dieder gevallen
 sijn/ want die sijn
 vry na oneyndelick
 door de menichvul-
 dige name der Tul-
 pen/ en haer onbe-
 standiche verande-
 ringhe so dat d' een
 sept 'tis sulk een/
 d' ander 'tis sulk
 een/ insonderheydt
 alse wat slecht
 bedallen is: Den
 Herft heeft sijn
 werck niet de vol-
 len in de eerde we-
 der t' ordinen en
 te planten/ sijn laet-
 ste eynde te samen
 met den gheelen
 Winter wert over
 gehachet met in de
 herbergen by mal-
 kander te loopen/
 valle nachet te sit-
 ten/ heele dage daer
 van te spreke/ want
 het gaet dan op een
 koopen en verko-
 pen/ elck soeket den
 anderem graegh te
 maken/ en wort de nest te nemen so veel als hy can/ onderverfchen is de hope oor so groot/ tot de winning die
 elck meynit te verkrijghen/ dat den ganschen tydt des Jaera belemmert is met de wortele van dese Coop-
 maneschap. v Floristen oft Bloemisten en mogheuse met recht niet wel ghemeynt worden/ om datse de
 bloemen niet en hemmen maar het gelt/ want elck behoort den naem te dzagen na den heer die hy dien.
 x Sy segghen selfs datse mer en wilden dat de Tulpen lange in slein stonden/ want dan souende minder
 ghelden segghen sy/ ergo hemmense tghelt/ en niet de Tulpen. y Daer de malsuydicheit te hoozen opge-
 staen

Maer 'tis dat gelt/ dat gelt/ 'tis om dat lieve gelt/
 De Tulpa wordt alleen tot een doelwit ghestelt.
 Och konden wy het gout/ soo upt den vypdel trecken/
 Wy souden dese liefd' wel haest tot ons verwecken.
 Soud' dat v Floristen sijn/ die't al om Gout te doen// is?
 Goudisten moghent sijn/ twelck altydt even groen// is/
 Soud' dat Floristen sijn/ die wenschen x Tulpsche swacheydt
 En dats' niet langh en duer/ maer haest ter neder black//
 lept?
 Soud' dat Floristen sijn y die t'geen sp vu hooch prijsen/
 Even de selfde bloem/ moghnen als hop verwijsen?
 Soud' dat Floristen sijn/ die niet wenschen de z veelheydt
 Der Bloemen/ maer des Gouts? merckt waer haer her-
 te speel// lept/
 Die selfs een weerde a boll' seer nijdigh stukken wryven/
 Op dat die soort' alleen by haer sou onder blijven.
 't Is een b Herodi liefd' die hy toond' Mariamm,
 Op dat na sijn asschept haer niemand t'houw'lyck nam.
 Soud' dat Floristen sijn/ die alle bloemen smaden/
 Die door het nieusgier brypn haer geltack niet en lade?
 Ons reuck is haer een stanc/ ons schoonheyt een afrijs/
 Ons cierlyckheyt/ welck is tot Scheppers lof en prijs/
 Is by haer niet geacht om dat wp haer geen gelt // slae,
 Gheluckiger zijn sy die op het wilde weldt// staen/
 Peerts-bloem en Distel-bloem mogen haer plaets behouwe/
 Maer wp Hof-bloemkens soet werden vernield met roulwe
 Van dees' Goudisten weet/ die uws naems sijn ontweert/
 Haer giericheydt is heet/ en strijt ghelyck een sweert.
 O d Flora laet niet toe dat dees' u naem besmetten/
 Wilt doch wel op den gront van desen handel letten/
 Ghedoocht niet ons verderf/ ghedoocht niet dese sotheyt
 Die niet alleen de mensch van u/ maer ooc va God// lept
 'tis e Iuno niet Flora/ 'tis Iuno die sp vieren/
 Het welck men mercken can in allerley manieren.

staen heeft die soorte is heden in een kleyn achtighe/ en die nu in groot achtighe sijn/ sulien metter tijde
selue ontwaerten/ so dat niet de weerde van de bloem maer de male smijticheyt de meester van't spel is.
z **D**it breeten der vermeerde ringe der Tulpen, ordatse niet tot een asslagh en souden komen. a **D**it er-
empel seyt men is 't Amsterdam gheschiet. b **H**ero des hadde sijn hupsrouwe Mariamme soo lief/ dat hij
niet inden en mocht darsen na sijn doot andere ten deele soude worden/ hierom alsoo hy op een tijdt na den
keper Augustum soude Dreyzen ende perijckel sijn levens liep/ soo heest hy onder tuschen dese sijne hups-
rouwe te bewaren ghegeven aen een synder hryden/ met last/bi aldien dat hy verhoord dat hem pcts
over ghecomen ware/ dat hy als van terftont sijn hupsrouwe soude ombrenghen/ maer als Mariamme dit
namaelts te kennen ghegehen worde/ soe en nam so dit niet booz een liefde aen/ maer booz een bitteren
haet/want die liefde en soect niemants verder noch ondergaent/ maer de wyrteke behoudene van 't ge-
ne sp liefe/tander is een brucht van vijdi hept en afgunst. Læsph. Antiqui. Lib. 14. Cap. 9. 10. 11. c **I**n-
dien sa rectie Bloemisten waren si souden si alle bloemen liegheben/maer nu lewden si alle bloemen/
sels dock de Tulpen, behalven alleen die ghene die haer heel ghelyc opbrenghen. d **D**e Bloemen spreken
Flora toe als hare patroneesse. e **I**uno was by den heypdenen de Godinne van de Rijckdommen/gelyck
Flora van de Bloemen.

Flora.

Datmen u hier en daer (*O bloemkens*) uyt den hoven,, smijt,
Dat ghy van yder een als vreemdelingh verschoven,, gijt,
Natuerlijck u dat moeyt, dat kan ick u niet laken,
Maer dat sy meer na 't Gout als na de *Tulpen* haken,
Dat leght ghy qualijck uyt, u oordeel daer in mist,
Die 't Gout voor *Bloem* uyt gheeft is immer een *Florist*:
Want datmen minder liefst, geeft men uyt voor het meerder.
Een Coopman dit bewijst, wanneer hy is begeerde
Na waren dan na gelt, t'ghelt hy daerom veracht,
En tellet rijk lijck uyt, de waren hy verwacht,
Soo de *Floristen* doen, haer hert haeckt na de *Tulpen*,
En door de liefd' van dees' acht hy het gelt als schulpen.
Een streecxken min of meer hem honderden is weert,
Waer meed' hy wel bewijst dat hy de bloem begheert
En niet het *Gout*, soo ghy met reden wilt bewijsen,
Haer acten die ghy stelt dienen tot hooghe prijsen
Van d'edel *Tulpa* schoon, ghelyck een potentaet,
Op dat sijn rijk besta, sijn bloetverwanten haet
En brenghtse om den hals, tot sijn gheslachts verhooghen,
Die dan in sijnen stam, haer edelheit betooghen,
Midts datser weynich sijn, g veelheydt maeckt ongeacht,
Ghewoont van eenderley breeckt der *Floristen* kracht,
Dies sy forschvaldich sijn om altijt wat bysonders

ke *Tulpen*, brenght de selve ooc tot een leeghen pris/ want het ooge soect altijt wat nieus/ hierom ist een
kranch fondament om daer op te bouwen/ ende mochten doo; dien middel wel eenige daer deur epidelijck
bedroghen worzen,

f Het wordt met
groot verwonderen
aenghemerkt dat
de Floristen haer
curieuze sumen soa
toegedaen sijn/ dat
een streecxken of
twee hem in de
Tulp openbarende
terftont deselve eer-
nighe hondert gu-
ldens doet verhoogen/
van name ver-
ander/ en tot hoa-
ghen prijs verhoopen/
of die selve in
haar ontbeekende
in't contrarie doet
verleeghen / en in
die machtinge bren-
gen/ welche groote
lichtbeerdicheyt/in
geene andere koop-
manschappen ghe-
pleeght en wordt.

g De ghewoonte
en de vermeerde
ringe der kostelijc-

(Schoon dat het leelijck zy, ten minsten ist wat wonders)
 Te houden in den Thuyn, soo blijft den naem in eeren,
 De *Tulpa* in den roem, ghelyck de groote Heeren,
 Die niet om deucht of schoont, maer om dē naem vermaert, sijn.
 De *Floristen* aldus na d'Edeldom ghehaert, sijn.

De Bloemen.

Het dient tot ons bewijs de stellingh die ghp stelt!
 O Flora dat ghp haer met den Cooplieden telt/
 Is recht ghescept want desf' da waren niet beminnen
 Boven'tuptghevend' gelt / 'tis haer te doen om winnen/
 't Gelt werpen sp van haer/ doch niet uyt haet of uyt/
 't Gelt gheven sp om 'tgelt / de waren om profijt.
 d' Florist^b geeft niet sijn gelt/ (na lupt van d' argumenten)
 Wt liefsde vande bloem/maer om de hooghe renten:
 Hy en vernielts' oock niet uyt liefde van't gheflacht/
 Als ghp' terempel van Princen heft hy ghebracht/
 En schoon hy dede sulcks/ soo soud' hy t'samen spannen.
 Niet met Coningen vroom/ i maer met boose Tyrannen.
 Nero, Caligula, en ander haers ghelyck
 Sochthen met 'snaesten bloet te bestighen haer rjck/
 En daer mee' hebbens' niet dan schande naghelaten/
 Als de Floristen doen/die ons en and're haten.

i Hier is der Tyrammen ghewoont
 dooz 'weeder' van andere haer rjck te
 bouwen/ welche de Floristen na volge
 als sij de Tulpen
 vernielten / op dat d' overgebene te
 meer souwe, i geacht
 sijn.
 k T'it getuygen
 sp selfs' dase voor
 haer engen gehuyne
 vooz d' alderkastre
 lijkste Tulp gheen
 pont groot souden
 willen bestede/ waer mede sij de kleynre weerde van de Tolpen, en d' onbestandicheit vande Coopmanschap
 te kennen gheue. l Sp en ontien haer niet overhoedigen woecker te trekken/ als oft de selbe in de Tolp
 pen meer gleykoost ware als in eenighe andere Coopmanschappen/ want meer als de heft te winnen
 ni gemicne Coopmanschappen soude schandelyck geoordelt worden/ maer konden dese in een Maer thien
 dubbelt het Capitaal vermeerderen dooz middel van de Tolpen, het soude passeren moghen/ welck oock
 het loch-aes is om de begeerlycke herten daer toe te verwerken/ want hun woecker groote intreschen betoost.

m Dese mach te recht een Florist ghemaecht worden/ die de Bloemen om des schepopers wille/ ende niet
 Geel/

Geel/Wit/of Purper is/gestreept/geblamt/gestippelt/
 D'een bloem maeckt d'ander schoon / lichtbeerdich hy
 niet hippelt
 Op soorten vier of vijf/verworpende de rest/
 Coleuren veelderlen/vercieren alderbest.
 Maer desen Waan-Florist kiest na sijn sot bedrijven
 Alleen ghestreepte Tulp, a soo hyse wil beschrijven/
 Van Wit en Rood/ (Gout-geel/ hoe schoon/ hy weynich
 acht)
 Tot dat hy dooz ghewoont de kinders weder slacht/
 Verwerpende het oud/ en 't nieu met hoogen los//roemt.
 Den naem de ° sots-kap is/so wie dan iuden hof//coemt/
 Terstont werdt mal ghebroet/ soo dat hy na e d'avancy//
 tracht/
 Al had hy broot noch gelt/ so hy haer ordonnanty//acht/
 Schoon oft se slecht behalt/en nau'lyc weert een stupver/
 Heest hy hondert beloost/t'gelt moeter wesen supver.
 Maer staet den armen bloet/a hy moet/ of op den Dijck/
 Offschand'lyck Coopman sijn/die meynd te worden ryc.
 't Bedroch siet hy te laet/hy steund op pdel woordien
 Van groot en hooch gewin/het welc sijn hert becoordien/
 't geswets achr' hy te groot van 't geen verboegen//lach/
 In d'eerst 'twelc eerst daer na hy schier of morgien//sach/
 Van moet hy sorghen//nach//bespot te sijn van allen/
 Want sp wel weten dat die dosjes daer op ballen.
 Dit sijn de vruchten van d'yer die ghy verhaelt/
 O Flora, of sy schoon veel drincken onbetaelt/
 Haer Wijnkoop is vergift / het infecteert de herten
 En'tis te sorghen dat het velen noch sal smerten/
 Als sp haer hantwerk sien verballen en vergaen/
 Het ledigh Weef-ghetouw met spinnecop belaen/

mant daer in betrocken hebben/Hy is al in de Cap. soo en behoeven sijt haer niet te belgen als mensche ouder de sorten telt. p Dat sijn de asserten die daer af comen / want sp beelden haer een vaste winninge i. memende datter alle jaers genoegh in de Cap sulien comen (na haet wijsse van sweken) om altrigt di volghende asserten duer ghenoegh te betataen ende dat si aldus met ghemach eenen ewighen woeker sulien dragen/maer het mocht haer wel missen. q Dese handelinge is het tuypchen/velen/ende wedden gelijck/ want die van kleynue middelen sijn moeten onder of over / het is een groot wonder dat de gene die swareheupt maken in wedden en tuypchen/tert in so rayn gaen datser geen been in en binden/maer het sijn de stricken han de Gierichtet daer Paulus, r. Tim. 6.9. van schrijft. r Het worden nu al Bloemisten/Wevers/Pelsers/etc. verbult sijnde met de Goudtucht van Midas, maer als sp alle Hoven en Thuynen met Tulpen herhult hebben/hopende datse in Goude trans-formeren sulien/so mochten sp haer niet den armu

om des gelets wille
 bemindt/ en die het
 een lust is veelder-
 le Coleuren te sijc
 als een schoone ta-
 pitserie dooz welck
 kleet den aerdtbo-
 den bekleet sijnde
 werde den name
 Gods heilige ge-
 maect/ende men-
 gherelyc leeringhe
 daer uit getrockne/
 tot dese eynde heeft
 God de dingen ge-
 schapen/ ende niet
 om gierichept daer
 dooz te bedrijven.

a De strepen en
 blammen moeten
 juyst so loopen/also
 den sorten Floris
 verkiest al warende
 anderlinge schoon
 en heilich (gelijc-
 ker vele sijn die sp
 noeme Coornherts
 Croonen, Switser
 etc.) daerwelcke haet
 wel sy seer schoon
 van berwen sijn/ so
 en mogense by haer
 nochtans niet oft
 seer weynich geldt/
 waer mede dat sy
 genoegh te kennen
 gevē/datse niet dan
 haer sorte simelche-
 hert en dieu/welcke
 van d'een bloem
 op d'ander springt/
 gelijck de kinderen
 op haer heertuypchen.

o Sy noemē sel's
 haer bloemhande-
 linghe de Cap, seg-
 gende als sp pe-

Midas wel bedrioge
vulden / de welche
hem met het gout
niet en koude voe-
del/Ovid. Trans-
for: Lib. 11. alsoo

machten dese hare
handen ooc wel aé
sulcken onwurck-
barenen gout slan/
datse haer dwaes-
heyt soude gewaer
worden/ende wen-
schen dat haer ledig-
ge Goude ghetou-
wen weder in hout
mochten transpo-
neeren/en haer co-
stelijcke Tulp bla-
den in Salade om
van te eten : het en
is voortwaer gheen
te eyne sake dat in
de schoone mitte
hantwerck / waer
dooz God het men-
scheijck gheslachte
soo ryckelijck voe-
det/ minder achtet
als de wankeleba-
re Tulpen. f Als
den koopman hem
verlustiger in Thuy-
n, en dat hy
sijn middelen in de
Tulp Bollé bestreeft
heest/ die hy niet
ledich sitten kan
waer nemē/ so mo-
ghen de Scheven
wel opleggen ende
den arbeedsman
gaen wandelen.

Doch tis te hopen

dat dit wper veel eer

hem selven berteeren sal/ als dat het daer toe soude komen / wan

de nootdrustrychste

saken sulien de bestandicheite sijn.

Daer sijn veel ander dinghen die oock voort ooghenlust ghemaect

worden/ als schilderijen/plaetshinden/kofstelijcke rimmeragien en diegelinghen/ maer dese hebben noch veel

nutticheden/ als uptheeldingen van eenighe historien/ en gedenckweerdighe gheschiedenissem/ item de ne-

ringhen en de grootwinninghen van 'tgemeen' volck om datter veel werck aen vast is / maer wat nuttice

heyt is doch aen de Tulpen, want het is een ledich gewas/ ende al de nutticheydt die men uit haer schepe-

yen kan / die kaumen wel berkinghen wpt een Lelye oft Roos oft ander schoone bloem.

Wit is ghe-

noegh openbaer/want 'taert hier mede als met de Antiochiaensche spelen/z. Mach. 4. 14. dat niet alleē

't geineye volck/ maer oock de woortbarichste in de Religie alle goete oeffeninghen latein staen/ende nemē

haer thjorkortinge in de Tulpen, dese hebben spu in de plaetse van de goede beschouven haer in plachter

te studeeren. x En bloem tot Saron , soe wordt Christus ghenoemt Cant.2.1. en dit is de rechte Tulp

wie men in den hof das herten behoocht te planten en waer te nemen/ waer van alle andere bloemen een le-

ruegh en aenwoesinge sijn. y Door dese lieffelijcke crupden wert de wijsheit te kennen gegeve Syr. 24. 16.

De Coopman inde Thuynde Schepeyn inde haben/
Wiens gelt en sinnlykheit in d'aerde lept begraven/
Daer vracht/ noch arbeydt loon/ noch niets werdt aen
verdient/

Dan slechts de oogenlust/ en 't kijcken van een vrient/
Const noch vernuft geleert/ tot oeffeningh der menschē/
Waer uyt de welvaert sprupt/ daer vele doch na wenschē;
Behalven noch dat dit valsche wper den pver breekt/

De neersticheydt en blijt die de v. Helig ontsteeckt/
De oeffeningh der deucht wert hier dooz uptgegoten:
Want so ghy hebt verhaelt tot uwes naems vergrootē:

So ist oock inder daet/ doch niet tot u profyt/
O Flora tis veel meer tot u en onser spijt/
Dat dit geltgierich volck met al haer malle sinnen

Hun beynsen datse ons en uws naems eer beminnen/
Die ons oprecht bemint/heeft oock den Schepper lief/
Die met een schoon ghedaent ons tot sijn prijs verhief.
Bedroch en lyst is verr verheemt van ons nature

Wp depelen mildlyk uyt/ en draghen de figuere
Van Sarons schoone Bloem / die in den dale Bloept.

O dats een recht Florist die hem hier in bemoept/
Terkennen ons naems kracht/ ons lieffelijc beteycken/
So mach hy d'ware Tulp in 's herten Thuyne berepcken/

y Cypres en Roosen-boom te Iericho gheplant/
Welrieckende Caneel,Ahorn, Myrrh abundant/
Wijndruyven en Granaet sijn des wijsheidts ghetupghen/

Wt dese schoone vrucht men Honichsoet kan supghen/
Als men daer dooz op klimt tot den oorsspronck van al/
Maer der Goudisten boom en brenght niet voort dan gal/

dat dit wper veel eer hem selven berteeren sal/ als dat het daer toe soude komen / wan de nootdrustrychste

saken sulien de bestandicheite sijn. z Daer sijn veel ander dinghen die oock voort ooghenlust ghemaect

worden/ als schilderijen/plaetshinden/kofstelijcke rimmeragien en diegelinghen/ maer dese hebben noch veel

nutticheden/ als uptheeldingen van eenighe historien/ en gedenckweerdighe gheschiedenissem/ item de ne-

ringhen en de grootwinninghen van 'tgemeen' volck om datter veel werck aen vast is / maer wat nuttice

heyt is doch aen de Tulpen, want het is een ledich gewas/ ende al de nutticheydt die men uit haer schepe-

yen kan / die kaumen wel berkinghen wpt een Lelye oft Roos oft ander schoone bloem.

Wit is ghe-

noegh openbaer/want 'taert hier mede als met de Antiochiaensche spelen/z. Mach. 4. 14. dat niet alleē

't geineye volck/ maer oock de woortbarichste in de Religie alle goete oeffininghen latein staen/ende nemē

haer thjorkortinge in de Tulpen, dese hebben spu in de plaetse van de goede beschouven haer in plachter

te studeeren. x En bloem tot Saron , soe wordt Christus ghenoemt Cant.2.1. en dit is de rechte Tulp

wie men in den hof das herten behoocht te planten en waer te nemen/ waer van alle andere bloemen een le-

ruegh en aenwoesinge sijn. y Door dese lieffelijcke crupden wert de wijsheit te kennen gegeve Syr. 24. 16.

De soetste vruchten sijn/ hooch roemten van haer schatte/
 En hoe sy best met list = malecander sullen batten/
 Als sy by wijn en bier laet sitten inder nacht/
 Haer fabeltjens men meer dan 't Euangely acht/
 Van koopen/loben/bien/ ghewoonlyck sijn haer talen/
 Maer als men in den ^a Herft sal leb'ren en betalen
 Sien veele druckigh neer/midts dat de buyl is plat/
 Dickwils de ^b thiende handt / een Tulpa heeft hebat/
 En alsser eenen feytl / soo is de feyl by allen/
 Denckt wat verwarden saeck dat hier uyt kan gevallen.
 Het schijnt noch pets te sijn/ so langh dit koopen// brant/
 Maer als men dooz dees' drift al om met hoopen// plant/
 En elck een ^c open// hant// sal hebbē dan om quijt// makē/
 So fullens' deerlyck sien die dus na haer profijt// haken/
 Doch evenwel hoe sijt// maken// sy soeken haer gewin/
 Sy sijn haer epghen vocht/gaetet niet na haer sin/
 Sy schepden uyt en in// na datse dan bekocht// sijn/
 Dooz welcke middel veel uyt haer gissing gerocht// sijn/
 En tot schade gebrocht// sijn// dooz desen handel valsch.
 O Flora dit bedijf kloentmen u op den hals/
 Dooz diens' haer uptrieb als// Floristen daer't verr' af// is/
 Ghp kont hier uyt verstaen dattet maer pdel kaf// is.

ober verkocht wort en elck meynter aer te winnen / en alsser een onder allen is die in soute van betalingh
 b/so gaet elck mis om dat de Leverancq dan ophoudt/waer uyt heel bewarringh en krackel can onts-
 staen. ^c Alsser meer verkoopers als koopers sullen wesen/tweick door de menschvuldicheyt lichtelijck
 kan gheschieden so is den val van dese vryt voor de deure,

Flora.

Gunstighe Bloemkens soet, kinders van Flora t'saem,
 Voortaen ick letten sal op u en mijnen naem.
 Dat die geen schand' noch blaem,, geschied' door mijn Floristen:
 Want na ghy hier uyt leght, ons naem en eer sy quisten,
 'Ken hebbe noyt die listen,, ghemerckt in haer bedrijf,
 Doch niet te min 't kan sijn dat ghy wat loopt te stijf,
 Midts dien't een corosif,, is voor u staet en achtingh,
 Ick wil nochtans dat sy u hebben in betrachtingh,
 En niet door een versmachingh,, u brenghen in't verderf,
 Sy moeten overblijf u gunnen op hun erf,
 Op dat niet gantsch en sterf,, u edelheydts afcomen,

^a Dit en geschied niet dat te veel 'twelc de uytcomste dagelijcks leert.
^b Delle die seer bperich sijn met opkoopē inde winter sijn seer traeglyck om't onsangē als de tydt van betalen comt / want ten loopt so heede dicwils niet af/ als de uibeelingde ge weest is/ te meer/ want de cleynre cromers die eerst beginnen moetē met klinck-gelt betalen tghene sy koopen daer de groote Bloemisten dit voordeel hebben/ datse malkander met bollen betalen diese hooch en dier aenrekenē/ hierom en mogen de cleyn teghen de groeten niet wel op.

^c Gebeurt somtijts dat een Bolle acht oft thienmael

Gheensins en houd' ick u de minst onder de bloemen,
 Hoe wel mijns naems beroemen,, nu in de *Tulp* bestaat,
 Oock en iss'et mischien niet allen niet so quaer
 Als ghy hier wel uytlaet,, doch 'khoudet u ten goeden,
 Een weynich suerdeech brengt een al ghemeen vermoeden,
 Niet wel is te verhoeden,, 'tmis bruyck hier ende daer,
 Ick sie dat mijnen roem by elck wort openbaer,
 Maer wist ick wie en waer,, sy sijn die dien besmetten,
 Ick soud's uyt mijnen dienst, en uyt mijn gunst haest setten,
 Ick wil dat mijne wetten,, blijven in haren fleur,
 't Behaeght my wel dat sy mijn Feesten doen faveur,
 En op haer tijdt en uer,, vergaderen met vreuchden,
 Vervalta haer hantwerck yets,, sy sullen door mijn deuchden
 Scheppen volle gheneuchden, en worden noch Graef rijck,
 Beminnen sy het gout , ten doet my gheen afwijck,

d Ghen dat Iupiter
 doen hy Danae tot
 synen wille kreech/
Hem selven trans-

vaemde in de ge-
daente van eenen
gulden teghen/ O-
wid, Metamorph.
Lib. 6. 'twelck Flo-
ra seer wel aen-
staet/ hierton hem
nabolgende becoort
onder de selve ghe-
daente haer Flori-
sten.

Want dat dient my ghelyck,, een net om haer te vanghen.
d Iupiter self scheen wel met gout te sijn behangen,
Doen hy na sijn verlanghen,, beweghen quam een maeght.
Ist wonder dat my oock dese ghedaent' behaeght:
D'wyl hier door wort belaeght,, haer meyningh en haer sinnen,
Schoon datse haer Relig' als voortijds niet beminnen,
'Tis my te doen om winnen , , haer hert en ziel gheheel,
De ziel wort als een maeght gelockt uyt haer Casteel,
*Maer ick vrees' dat 'tpinceel,, *e Apellis* my sal krencken,*
Want desen Schilder kan desinnen tot hem wencken,
En anders niet doen dencken,, dan 'tghene datse sien,
*De langh verborgen *Tulp* vergeten werdt midts dien,*
Dat door gewoont' mischien,, verbeeldinghs krachten slijten,
Hy weet wat een afbreuck ick doe in sijn profijten,
Dus sal hy noch uyt spijten,, al doen al wat hy kan,
Van 'tware wesen keert (door schijn) hy menich Man,
Dat onder decksel van,, behulp voor mijn Floristen.
Och datse sijn bedrijf en heymelijcke listen
Door ondervindingh wisten,, sy gaven hem adieu,
Want al haer kracht bestaet in dinghen die sijn nieu,
**Twelck hy terstont af hieu , , door nabootsingh der k'leuren.*

soe mocht haer weerdicheyt daer door wel verminderen / om datse door het uytscilderen het ghesicht
ghewoon worden ghemaeckt/ want hier door konde de Piusgierige Floris wel verset worden/ en dat-

te hem te pijnelijck viel/ so lange na 'coleur te wachten/ twelck hy dadelijck dooz het pincel bekomē can-

Door